

ВОЛОДИМИР ФЕДИНИШИНЕЦЬ

МИКОЛА МИКОЛАЙОВИЧ ВЕГЕШ

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

УЖГОРОД-1997

У бібліографічному покажчику "Микола Миколайович Вегеш" зафіксовано окремі видання молодого вченого, рецензії на них, публікації статей у періодичній пресі, тематичних збірниках та літературу про його життя і творчість. Матеріал у бібліографії подано станом на 31 грудня 1997р.

Видання розраховане на широке коло читачів, студентів, учителів та учнів середніх шкіл, бібліотечних працівників. Приурочене до 35-річчя з дня народження Миколи Вегеша.

ЗРІСТ МИКОЛИ ВЕГЕША — ІСТОРИКА

I

Може, з фотокарток чи портретових рисунків, кажуть, зі шкільної лавиці у мене вималювався образ історика — як діда з довгою бородою, людини в поважних літах, умудреної досвідом, спокійної, а головне — всезнаючої. Взагалі борода — символ ученості, глибини, ширини, масштабності... Якщо наочно, то це Михайло Грушевський, епічний погляд якого поакадемічному детально озирає українське довкілля від незапам'ятних часів до його сьогодення і далі. Очевидно, темп життя чи взагалі темп часу наприкінці віку (так крутиться спіраль?) коригує усталені, хрестоматійні поняття. І якщо Михайло Брайчевський не лише чесною, сміливістю, а й бородою схожий на Метра Української Історіографії, то американо-русинський академік Пол Роберт Магочі своїм молодим віком і безбородістю руйнує стереотипне уявлення про історика-класика, яке формується не лише дитячою поетичною фантазією.

Темп віку омолоджує портрет авторитетного вченого і спонукає молодих людей шукати своє місце в історіографії своєї держави, краю, утверджувати оте місце працею, засівати лан, а не лише залишати за собою недоораним і недозасіяним. Така вимога темпу, а не примхи моди. І десь у когорті молодих істориків Карпатського краю, на яких прижмуреним лукавим оком дивиться крайовий метр — професор Іван Гранчак, побіч неспокійного та молодого професора Івана Попа став високий помислом і високий зростом Микола Вегеш, чим і відрізняється з тієї молоді когорти ужгородських істориків, на яких надія, за якими майбутнє слово.

Доцент Ужгородського університету, кандидат наук Микола Вегеш за якихось кілька років здобув ім'я авторитетного дослідника короткого, але яскравого відтінку Карпатської України, витвореної Августином Волошином та його сподвижниками, державниками-романтиками, яких не один історик-запроданець, власне, лжеісторик називав ще недавно маріонетками. І тут час самостійної Української держави спрацював на Миколу Вегеша, який з полету, з руїни вирисовував, відроджував задля істини легендарну Карпатську Україну, вирисовував її портрет, науково омолоджуючи її обличчя та обличчя її творців, синів. І зараз жодна робота з теми Карпатської України не обійдеться без відсилання на праці Миколи Вегеша.

Правда, тут молодому досліднику також повезло: ключова постать Карпатської України, її символ — це геніальний земляк, уродженець сусіднього до авторового — села Августин Волошин та видатний хронікер Карпатської України письменник Василь Гренджа-Донський — також земляк. Можливо, це земляцтво підсвідомо вело молодого історика, підсилювало натхнення, запалювало, коли він ламав стереотип оцінок, конфліктував з усиленими думками радянських істориків, що вже міцно, здавалося, були прописані в науці. І тут йому, молодому, довелося брати високу планку (зате й зріст в допомогу), і він її взяв.

Передо мною високий стосик книг і брошур Миколи Вегеша. Невже за отих шість-сім років, — най і напруженої, інтенсивної роботи, — можна стільки вивчити, осмислити, написати й видати? Виявляється, можна. Розкладають той стосик на кілька — тематичних, проблемних, функціональних. А це й коло інтересів, що його вимріяв собі молодий вчений. І найперше тут — і майже завжди — історія отчого краю в його найдраматичнішому і такому ще історично свіжому моменті як карпато-українська державність. Най і пішло за півсторіччя, та живі ще сучасники, жива пам'ять. Момент державності хвилює завжди, бо до нього підводили отчий край стежки багатьох десятиріч, сторіч. І ось спалах. Та пригашений спалах. Але ця зоря в історії, зоря для прийдешнього. І захоплення молодого історика цією темою мені по-людському зрозуміле. Добротний пласт зусиль! А другий — з розписаного стосика — це найрізноманітніші посібники для студентів, бо ж Микола Вегеш ще й педагог та й на зламі епох і вузівських стереотипів не лише в способі викладання, а й змісті, що його диктує справді новий час, новітній. Він для історії, може, мить, та для людського життя етапний, етапний для багатьох народів колишньої радянської імперії. Це час самостійності України, а тут — і переосмислення самого предмету викладання. Чекати на нові підручники чи посібники та методички з центру — найлегше. Микола Вегеш за своїми колегами пішов складнішим, але точнішим шляхом — шляхом творення підручної літератури.

Перш ніж коротко схарактеризувати доробок молодого історика, подам низку його біографічних даних. Проте відразу завважу, що написано про нього немало. Є навіть щирий, емоційний окремий нарис журналіста і доцента Василя Туряниці “Науковець, педагог, людина” (Ужгород, 1995). І не хотів би повторювати сказаного вже, не маю права це робити. Волю в нагоді чудового 35-річчя Миколи Вегеша попороздумувати з висоти своїх не молодих літ над його молодим життям і активною творчою роботою, виписати статтю в новій інформаційній якості, бо ж безпосередньо і конкретно інформує вже сам покажчик. Та й біографічний

простір від витоків через горнило здобуття освіти багато що прояснить: чим, як і чому цікавиться Микола Вегеш — історик, від чого відштовхується і куди простує. Без сумніву, в колі цих даних і перспектива вченого, його завтрашній день, зрештою, і його віддалене майбутнє, якого мимоволі прагне кожен.

II

Народився Микола Вегеш 28 листопада 1962 р. у Воловому-Міжгір'ї. Стихія краси природи в краях легендарних, Синивирського озера та розбійницько-опришківської Колочави, стихія селянського побуту верховинського містечка, який нічим не відрізняється від виселкового, — і формувала та гартувала характер допитливого хлопчика. Шести років зайшов у перший клас, вже вміючи читати і хтось навіть жартував, що можна дати й до третього класу. Уже в дев'ятому класі знав, що стане істориком, але з історії мав у таблиці четвірку. Типово: відомий Ейнштейн у шкільні роки був слабаком у фізиці... Та Микола добрим словом згадує учителя хімії Володимира Рубця, вчителя географії Ернеста Шутяка, заслуженого вчителя України. Виростав самостійним, оскільки батько виїжджав на сезонні роботи, добре знає Сибірські ліси, тайгу, навіть заробив Грамоту Російської Федерації, а після майже тридцять років працював заступником директора Міжгірського лісокомбінату.

1979 р. закінчив середню школу й поступив на історико-педагогічний факультет Івано-Франківського інституту (тепер Прикарпатський університет), витримавши конкурс з восьми чоловік на одне місце. Попав у поле зору відомого історика-опришкознавця Володимира Грабовецького (про улюбленого професора Микола Вегеш пізніше напише брошуру як про видатного історика України). Був то нелегкий час, останні смертельні спазми тоталітаризму: викладачів заставляли читати лекції по-російському. Але в порядку винятку комісія, прослухавши Володимира Грабовецького, дозволила читати їх по-українському, бо той попросту не володів мовою “старшого брата”. Ще легко відбувся “старий”, — згадує Микола-учень, — бо й так зі Львова був направлений для перевиховання в глибинку. То Енгельса не міг знайти для підкріплення тези, але щойно вийшла промова його нащадка тов. Щербицького, “рекомендував” її, — все одно ж... І перше ніж “перейти до науки”, треба було нагадати про злощасних класиків марксизму-ленінізму... Я маю у своїй бібліотеці книгу Володимира Грабовецького про Карпатське опришківство XVII-XVIII ст. — як оригінальне явище світової історії і таке споріднене з подібним рухом ранішими сторіччями в Німеччині, Англії... І не здивувався, коли

прочитав передмову професора Володимира Грабовецького до збірника статей професора Пола Роберта Магочія про Галичину. А починав свою науку і американець, як і Микола Вегеш, із теми Запорозького Козацтва. Лише он тому змінили життєві обставини, а земляку — постанова ЦК Компартії України, якою такі “дурниці” вивчати заборонялося чи визнавалося недоцільним, неактуальним. За рекомендацією проф. Грабовецького їде Микола Вегеш 1984 р. до проф. Сарбея в Інститут історії АН України. Але цей розвів руками:

— Прийняти вас до аспірантури не можемо, бо приймаємо раз на чотири роки.

Але рекомендована інша тема, вже більш-менш актуальна: “Історія передпролетаріату на Україні”. У Львові, правда, здивувалися: хто придумав таку чоловікові. І дали, рекомендували злободенну: історія марксизму на західно-українських землях”. Однак, порадили їхати до Києва, звідки ходок лише й приїхав, або до Ужгорода. Але в нашому патріотичному крайовому центрі резонно сказали, що галичан не беруть, бо в них є свій вуз, своя аспірантура. Та все помінялося, коли Микола Вегеш сказав, що він лише ходом з Івано-Франківська, а родом з історичного Волового... Тут визнали тему ще більш науково глибинну, що лежала на поверхні: “Соціальна індустріалізація на західно-українських землях повоенного періоду”. Прикріпили до кафедри, а згодом із двома іспитами-кандмінімумами був прийнятий до заочної аспірантури УжДУ, з тим і пішов далі учителювати в бойківську глибинку — Синевирську СШ. Через два роки — швидко! — у віці 23-х років став головою методоб’єднання вчителів історії і суспільствознавства району. Був би ним й досі, керував би досвідченими педагогами, якби не втік до науки. Ще коли приймали до заочної аспірантури, то ужгородські вчені мужі дивувалися, чого молодий чоловік не є членом КПРС. Правда, коли “просився” — не взяли. Може, тому, що не лише він, тато, а і його син уміли декламувати-співати “Ще не вмерла Україна...” До речі, своє щастя — Антоніну — знайшов Микола Вегеш на вітцизнені Роксолани в регіоні відомого Рогатина. Але дивно, — фіглюю, — що за освітою вона — російський філолог... Але не дивно, що дітки з раннього віку прилучені до синьо-жовтої барви та милої мелодії Гімну.

Наразі Микола Вегеш — рухівець мав проблеми з друком своїх статей навіть у районній газеті, бо предмет зацікавлення в Ужгороді ще не був чітко затверджений: Карпатська Україна, Августин Волошин, Василь Гренджа-Донський... Та й надто активно він трудився на терені розбудови демократії — тоді РУХу, який ще не рухнув був. Перші статті з означеної теми несли клопоти редакції тоді ще “Радянської Верховини” (тепер у

заголовку зосталося лише “Верховина”). Редактор Микола Красняник — благо, а спортсмен — не раз стояв на килими ще міні-могутнього райкому “компартії”. А Микола Вегеш правильних висновків не робив: він цікавився чехо-словацьким періодом в житті рідного краю і навіть — о Господи! — Січовими стрільцями з Негрівця, Синевира та репресованими, голодомором... Має добротний особистий архів, документи та власну фахову бібліотеку.

Не забудьмо: перші статті про Карпатську Україну та Августина Волошина з-під пера Миколи Вегеша появляються друком в Міжгір’ї і несміливо в Ужгороді ще 1990-91 років. Тут додаються статті про синьожовтий прапор, Михайла Брашайка, про голод в Росії напочатку 20-х років — очима закарпатців. Падіння увись Миколи Вегеша продовжується, коли він друкує статті про Михайла Грушевського, митрополита Шептицького і т. д. Обрії молодого історика ширшають — сягають Балкан, зв’язків видатних закарпатців з Росією і Україною, глибшають — коли він цікавиться найдавнішими часами власне Верховини, вітчизнини. Але тут же штудіює політичну думку України. Та постійним зацікавленням стає Карпатська Україна у всіх її державотворчих вимірах, особах і особистостях. Виходить стаття за статтю в найрізноманітніших газетах і журналах, складаючи серію виступів, що ляжуть в одну, другу, третю монографію, збірники, нарисові книжки. Як видно з біографії, Микола Вегеш інтенсивно друкується в “Українському історичному журналі” (Київ), “Українському історичному” (США), “Науці і суспільстві” (Київ), “Сучасності” (Мюнхен-Київ), “Визвольному шляху” (Лондон), “Дзвоні” (Львів) чи газетах: “Україна і світ” (Торонто), “Америка” (Філадельфія), “Заповіт” (Тернопіль), “Голос нації” (Львів) і т. д. Я зумисне деталізував, щоб видіти географію виступів молодого вченого. Вражаюче.

Виступає Микола Вегеш після захисту кандидатської дисертації 1994 р. — закономірно з теми Карпатської України — великим організатором наукового життя краю. Наприклад, конференцій, прив’язаних до ювілеїв Августина Волошина, Василя Гренджі-Донського, “Просвіти”. Він упорядковує ряд збірників з наукових конференцій, різномірні наукові записи істориків УжДУ, ініціює видання посібників тощо. І тут же подана дисертація з теми отчого краю в контексті центральноєвропейської політичної кризи напередодні Другої світової війни (дотик і до тієї ж милої серцю і душі Карпатської України). Сам же бере участь в понад 50-х наукових конференціях на Україні і за рубезем, займається і проймається громадською роботою в крайовій “Просвіті”, “Меморіалі”. Недавній учень уже має учнів і сам: Василь Міщанин, якого опікує з четвертого класу і привів зі Синевира до Ужгорода, чи Костянтин Сміян

з Луцька, чи Михайло Писар, що зацікавився Гуцульською Республікою, Лілія Ікавчук —Українською Повстанською Армією.

Як на сьогодні, Микола Вегеш має близько 350 публікацій і, скажімо, лише 1996 р. нарахував 44,6 друк. арк. публікованого. Зрідні академіку при найвищому сприянні. Може, тому не забарилися й премії: імені Василя Гренджі-Донського (1993 р.) та імені Івана Крип'якевича (1996 р.). Щойно з кафедри історії України перейшов на кафедру політології, що не міняє педагогічної суті.

Про Миколу Вегеша як історика серйозно заговорили й пишуть не лише вдома, а й за рубежом: Тетяна Беднаржова, Микола Мушинка, як і свої — Володимир Сливка, Іван Гранчак, Степан Віднянський, Василь Худанич, Омелян Довганич, Володимир Задорожний, Марія Вуянко, Василь Пагіря, Юрій Мудра, Володимир Анталовський, Василь Турянця, Василь Лемак, Ярема Селянський та інші. Можливо, Василь Марина якнайточніше відбив сутність життя і діяльності свого колеги, коли в дні передвиборної боротьби (Микола прагнув якогось депутатського мандата) 17 лютого 1994 р. в газеті “Карпатська Україна” вносить заголовком — “Він (тобто Микола Вегеш. — В.Ф.) вірить у національну свідомість закарпатців”. І це так, бо молодий вчений, як свідчить його передвиборна платформа, прихильний до радикальних реформ, які зараз зміло гальмуються лівими силами. Мені особисто імпонує те, що Микола є антикомуністом.

Але при такій популярності імені Миколи Вегеша, його праць, в тому числі й літературознавчих та біографічних і бібліографічних хоча б з теми Августина Волошина, наприклад, — чи то випадково, з несумлінності, чи як, — а Миколу Вегеша проігнорував чи пропустив Іван Хланта у покажчику “Літературне Закарпаття у ХХ столітті” при наявності десятка (!) окремо видрукованих робіт, що його тут прописували. Щоправда, така доля спіткала ще п'ятдесятьох письменників і літературознавців. Сподіватися треба на перевидання, як скінчиться сторіччя, щоб помилка була виправлена.

Отака напружена, наповнена буденна — творча! — суєта молодого науковця, педагога. Ці скупі біографічні штрихи промовляють про прихильність долі до Миколи Вегеша, але не таку вже й легку життєву дорогу, що з Міжгір'я до Ужгорода вела через Івано-Франківський перевал. Бажаю такого плідного ужинку всім колегам Миколи Вегеша, за творчим доробком яких також стежу, це Василю Лемаку, Володимиру Галасу, Ігорю Ліхтею, Василю Керецману, Володимирі Феничу, Миколі Палінчаку... Радію, що підрастає когорта молодих істориків, яким сприяє в роботі незалежність України, які відкидають білянаукову

закомплексованість, упередженість чи необ'єктивність. Вони працюють в режимі відкритості архівів, зняття табу з будь-яких тем, подій, людей і навіть періодів історії. А значить вони, як і Микола Вегеш серед них, працюють розкуто. А результат не забариться.

III

Кілька думок, спостережень над працями Миколи Вегеша, щоб насамперед проглянути і його перспективу як крайового історика. Прихилений до улюбленої теми Карпатської України, він підступається до неї з різних боків, але, як правило, ототожнюючи її з діяльністю Августина Волошина, що зневірившись у прихистку Праги, шукав його — як дипломат — в Німеччині, в Румунії... І ще одна сторінка — Карпатська Січ. Для мене вона скорше як легенда, ніж справжність. Власне, так воно і було, це розуміє молодий історик. Але крупинку до крупинки дозбирає факти, розрізнені дані, вчора ще приховані не лише в архівах, а й у віддаленій пам'яті. Тут Микола Вегеш виступає як історик-романтик. Але він скрупульозно спирається на факти, дані, нагромаджує їх (в обох проблемах видано кілька брошур і збірників статей). Таке справляє враження, що Микола Вегеш не вилазить з архіву, це добре, бо історик це й професійний архіваріус, який має і власний архів; це текстолог, бо ж доводиться працювати з найрізноманітнішим текстовим матеріалом (а значить, це й графолог); це й лінгвіст, коли треба дошукватися істини в глибинах тексту. Як засвідчує низка публікацій, Микола Вегеш великого значення надає польовим записам чи дослідженням, які він веде — складається враження — постійно. Наприклад, свідчення очевидців.

Видається мені, кожен науковець проходить у своєму становленні кілька головних етапів. А може, це й глобальний стиль дослідження. Є історики, що найперше схиляються перед його величністю фактом. Є історики, що напрацьовують гіпотези, йдеться про сиву давнину і відсутність не лише паперових документів, а й пергаментів чи глиняних табличок... Є історики, які прагнуть написання дослідницьких епопей — на зразок багатотомових історій своїх держав (наприклад, Михайло Грушевський чи Михайло Лучкай, чи Сергій Соловйов). У цьому сенсі Микола Вегеш знаходиться на першому кроці довгої дороги історика. Може, лише на підступах до високої науки. Його дотеперішня наукова продукція, хоч і розгалужується на кілька проблем, інша в плані нагромадження фактажу, що неодмінно призводить до творення філософії історії. Він компетентний й це, масштабне, випланувати собі на

майбутнє. Щоб поглибити перший крок своєї наукової роботи з прицілом до другого і третього, порадив би Миколі Вегешу поступово відходити від численних співавторів, що нівелює власний погляд. Мене коробить взагалі строката орава співавторів у гуманітарних науках, яка завжди знеособлює обличчя проблеми — не те, що власне, авторське. Стереотипами суджень і стилю хвора сучасна доба. Історичне дослідження — це індивідуальна творчість, як і художній твір. Великі історики мали свій погляд на перебіг подій, свій стиль викладу, свою концепцію найперше. Колективізм думки губить і здавлює індивідуальність. Розумію, що час вимагає оперативного співавторства (методички, посібники). Однак... Дрібний приклад. Ось пишучи про дисидентський рух на Україні, відчасти шістдесятництво (колективна праця “Історія Української державності”) добре було б долучити до відповідного розділу — але, хто його автор? — місцевий матеріал, а не задовільняється загальновідомим. Най у краї не було таких величин, як Іван Дзюба, але були свої дисиденти і шістдесятники. До речі, про них шойно скінчив я розвідку, тому це й спало на думку. В названій монографії Миколі Вегешу, як можна здогадуватися, належать розділи про Карпатську Україну — його коник.

Хотів би побажати молодому історику не лише зрілим і переконливим зробити другий і третій крок в моїй уявній градації дороги історика, а насамперед сміливо висувати нові концепції в осмисленні крайової історії, що відводили б від стереотипів, які шкодять давнім і недавнім історіям Ужгорода, тим паче, коли їх пишуть чужинці, концепції, які б відступали від стереотипів двох томів нових нарисів з історії краю (про численні раніші історії компартійної організації і не кажу — це груба фальш). Молодий вік історика Миколи Вегеша і дозволяє мені висловити побажання, аби він зосереджував свою увагу на глобальних проблемах крайової історії, не розмітувався інтересами навіть нерозкритих тем в сусідів, якщо вони не дотичні до нас. Мені хотілося б, щоб Микола Вегеш, підходячи до глибокої старості в перспективі, мав у багажі багатотомну історію Підкарпатської Русі в її стосунках зі світом. Я бажаю йому сміливих гіпотез і об’єктивних суджень, спостережень, що мисленням вибухом активізували б принциповий застій історичної науки на даному етапі. Цей застій легко пояснити чи виправдати. Його зараз можна назвати й миттєвим. Бо ж донедавна був відсутній будь-який рух думки. Історіографія слугувала ілюстрацією до бажаних політичних кон’юктур більшовизму. Історики виростали з більшовизму й закінчувалися в ньому. Спалах української історичної науки за оці шість-сім років самостійності ще не відлунув повною силою в краї і принципово не позначився на його

історичній думці, за винятком, може окремих моментів. Скажімо, осмислення тієї Карпатської України та постаті Августина Волошина, відчасті проблем так званого визволення, точніше — окупації та возз'єднання, приєднання чи анексії. Тут щось несміливо проростає під пером Івана Гранчака, Михайла Болдижара, Миколи Макари, Івана Миговича... Про чехословацький період в історії Підкарпатської Русі вагомо заговорив Іван Поп. Надія на молодих істориків. І по виході третього заключного тому “Нарисів історії Закарпаття”, який нічим не може відрізнятись від перших двох, звичайно, — мусить настати злам в осмисленні минувшини нашого краю, аби від любительства, компіляції переступити до професіоналізму.

Я нападаю на істориків, які ще щось роблять. А ось літературознавцям, якщо такі у нас є, уста заціпеніли. За шістдесят літ вони (окрім Василя Микитася та Олекси Мишанина й пряхівчан), наші рідні ужгородці, не спромоглися на школярський конспект лекцій. Заїла суєта, лінощі, сили виснажені плітками, безплідною боротьбою амбіцій... Нагадав про це не випадково, бо історія й історія літератури, хоч і не мають паралельних прямих у розвитку, та мають дотичні точки, спільні відтинки лінії. І коли б процес осмислення ішов бодай наближено в одночасі, то його результативність могла би бути більшою для останніх. На жаль, в крайовому літературознавстві немає приливу свіжих сил, як в істориків, тому застій тут продовжуватиметься гарантовано ще пару десятиріч, доки підростуть молоді кадри, здатні зрушити кількадесятирічний рутинний намул. Така невтішна реалія, полишена в непрошений спадок “рухомою естетикою” соціалістичного реалізму як псевдометоду.

Та історики тут не винні. Вони час від часу лише несміливо забігають в царину літературознавства, як Микола Вегеш у випадку з Августином Волошином (у співавторстві написав біографічний нарис, уточнив дату смерті, співавкладач бібліографії), аби заповнити ту чи іншу білу пляму, витворену, звичайно, свого часу комуно-більшовицькою ідеологією та її місцевими втілювачами.

І якщо молодий історик вирішив підсумувати свій доробок в нагоді 35-річчя від дня народження і в момент захисту — без п'ятьох хвилин — докторської дисертації, що видана двотомним випуском як монографія, значить, це історик перспективний, якому можна висловлювати побажання високого порядку, бо і сам він після того рубежу, який собі накреслив, мусить працювати в новій якості як дослідник.

Най так і буде, як він хоче, як того бажає. Бо сміливе волевиявлення в цім часі призведе молодого вченого до нової вершини, зростом вищої, яка постане перед ним завтра ж, а осягне її він переходом. А за тою вершиною

й інша, ще вища. І так далі, і поза обрієм. І ще далеко навіть до прийдешнього полудня віку, коли історик лише розбігається в роздумах, у висновках.

Микола Вегеш поки що здолав крутий перевал з Міжгір'я до Ужгорода. Молодий верховинець навіть не втомився дорогою, але присів над тихим Ужем, аби згадати бистру рідну Ріку, плин яких є свідком історичних подій і катаклізмів, присів, аби збагнути невтомність вічного руху-плину, його нестримність навіть у тому варіанті, коли вирубані ліси зроджують ранньою весною бурхливі повені, а спекотним літом — мілководдя. Може, так й історичні події, що їх належить осмислити, продукуються чиєюсь волею — мудрою і немудрою. Чи у волі історика прогнозувати події, тим способом при потребі виключати одні й провокувати інші. Чи, може, завдання історика лише фіксувати й осмислювати те, що відбулося? Очевидно, одне і друге — однаковою мірою притаманне талановитому історично-хронікеру й історично-теоретику, що буде свої гіпотези на реаліях, а реалії проглядає в перспективі.

За збігом сприятливих обставин, які собі й сам виплановує і творить молодий вчений, та за об'єктивної Божої ласки — в особі Миколи Вегеша бачу крупного крайового історика. Робочий практикум він уже поминув.

Володимир Фединишинець,
член Спілки письменників України.

4-5 липня 1997 р.

БІБЛОГРАФІЯ ПРАЦЬ МИКОЛИ ВЕГЕША ОКРЕМІ ВИДАННЯ

1993

1. Велич і трагедія Карпатської України: Історико-популярний нарис,— Ужгород, 1993. - 84 с. (співавтор — В.Задорожний).
Рец.: Пилипчинець В. У пошуках правди // Срібна земля. — 1993. - 8 черв.; Ковач А. Сторінки нашої історії // Нове життя (Пряшів, ЧСР). — 1993 р. 28 серп.; Петрище П. Велике бачиться на відстані // Карпатська Україна. — 1993. - 13 трав.; Міщанин В. Велич і трагедія Карпатської України // Верховина. — 1993. - 19 черв.; Рушак М. Нова краєзнавча література // Закарпатська правда. — 1993. - 15 черв.; Халус П. Заради правди // Новини Закарпаття. — 1994. - 15 берез.
2. Карпатська Україна (1938-1939): соціально-економічний і політичний розвиток. — Ужгород, 1993. - 135 с.
Рец.: Фенич В. Дослідження з історії Карпатської України (Вегеш М. Карпатська Україна (1938-1939)). — Ужгород, 1993 // Молодь — Україні (Наукові записки молодих учених Ужгородського державного університету. До 50-ліття Ужгородського державного університету). — Т.5-6. — Ужгород, 1995. - С.381.-384; Анталовський В. Шляхом боротьби і подвигу... // Верховина. — 1995. - 13 трав.

1994

3. Августин Волошин. До 120- річчя від дня народження видатного громадського, культурного та церковного діяча України. — Слупськ — Ужгород, 1994. - 126 с. (співавтори — В.Гомоннай, М.Зимомря).
4. Августин Волошин (1874-1945). Бібліографічний покажчик. — Ужгород, 1994. - 25 с. (співавтор — В.Турияниця).
Рец.: Анталовський І., Анталовський В. ...Він є сином своєї нації // Верховина. — 1995. - 1 квіт.; Олашин М. Корисний покажчик // Новини Закарпаття. — 1995. - 30 берез.

1995

5. Становлення і розвиток політичної думки в Україні (Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, коледжів, ліцеїв та гімназій). — Ужгород, 1995. - 89 с. (співавтори — В.Л.Боднар, В.І.Худанич). Рец.: Мудра Ю., Олашин М. Становлення і розвиток політичної думки в Україні // Новини Закарпаття. — 1996. - 19 лист.
6. Августин Волошин. — Ужгород, 1995. — 101 с. (співавтори -

В.Гомоннай, М.Зимомря).

Рец.: Довганич М. Вдячний за працю // Новини Закарпаття. — 1995.- 23 берез.; Анталовський І., Анталовський В. Правда стежинка до нашої історії // Верховина. — 1995.-18 берез.

7. Короткий життєпис Августина Волошина (1874-1945). — Ужгород, 1995.- 29 с. (співавтор — В.Турянця).

Рец.: Олашин М. «Короткий життєпис...» // Новини Закарпаття. — 1995.- 1 серп.; Анталовський І., Анталовський В. «...Він є сином своєї нації» // Верховина. — 1995.- 1 квіт.

8. Смерть президента (Останні дні життя і смерть президента Карпатської України Августина Волошина). — Ужгород, 1995.- 40 с. (співавтори — В.Турянця, І.Чаварга). Рец.: Олашин М. «Смерть президента» // Новини Закарпаття. — 1995.- 2 серп.

9. У вінок шани і визнання (Про В.Гренджу-Донського). — Ужгород, 1995.- 36 с. (співавтор — В.Турянця). Рец.: Белень В. Бунтівний духом // Верховина. — 1996.- 3 серп.

1996

10. Історія української державності (Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, коледжів, ліцеїв). — Ужгород, 1996.- 203 с. (співавтори — В.Л.Боднар, В.І.Худанич).

Рец.: Довганич М. Кожний повинен знати // Новини Закарпаття. — 1997.- 28 черв.

11. У бурі народно-визвольної війни 1648-1654 років. — Ужгород, 1996.- 42 с. (співавтор — М. Олашин).

12. Біля джерел повстанської армії (історичні нариси). — Ужгород, 1996.- 51 с. (співавтор — І.Король).

13. В боротьбі за свободу України (Політичні замітки про минуле і майбутнє українського народу). — Ужгород, 1996.- 60 с. (співавтор — О.Орос).

14. Володимир Грабовецький — видатний історик України. — Ужгород, 1996.-58 с. Рец.: Анталовський В., Анталовський І. Слово про дорогого вчителя // Верховина. — 1997.- 28 січ.

15. Громадсько-політичні взаємовідносини Східної Галичини і Закарпаття в 1918-1919 роках (Матеріали до спецкурсу для студентів історичного факультету). — Ужгород, 1996.- 62 с.

16. Карпатська Січ: сторінки історії (1938-1939). — Ужгород, 1996.-23 с.

17. Карпатська Україна і Німеччина (1938-1939). — Ужгород, 1996.-22 с.

18. Тематика та методичні поради для практичних занять з історії України для неспеціальних факультетів. — Ужгород, 1996.- 44 с. (співавтори —

І.М.Чаварга, В.П.Мельник, С.Д.Федака, В.І.Фенич).

19. Григорій Васильович Павленко. Бібліографічний покажчик. — Ужгород, 1996.- 47 с. (співавтор — М.В.Олашин).

1997

20. Карпатська Україна у загальноєвропейському історичному контексті (1938-1939). — Т.1. — Ужгород, 1997.- 235 с.

21. Карпатська Україна у загальноєвропейському історичному контексті (1938-1939). — Т.2. — Ужгород, 1997.- 198 с.

22. Українська Повстанська Армія: сторінки історії (1942-1944). — Ужгород, 1997. - 100 с. (співавтори Л.Ікавчук, Л.Горват).

23. Карпатська Україна у міжнародних відносинах (1938-1939). — Ужгород, 1997. - 200 с. (співавтор — В.Л.Боднар).

24. Міжнародне становище Карпатської України (1938-1939 рр.). — Ужгород, 1997.- 136 с. (співавтор — О. Богів).

25. Українці Румунії /Мараморощини/: проблеми соціально-економічного та політичного розвитку /1918-1944/. — Ужгород, 1997. -60 с. /співавтор — Л.В.Горват/.

26. Програма курсу “Основи політології”. — Ужгород, 1997. -12 с. /у співавт. з Боднар В.Л., Худаничем В.І., Буркало В.В., Корнійчуком І.З., Остапцем Ю.О., Гирею В.І., Офіцинським Р.А./.

27. Плани семінарських занять з курсу політології /для студентів усіх форм навчання/. -20 с. /у співавт. з Боднаром В.Л., Буркало В.В., Гирею В.І., Остапцем Ю.О., Худаничем В.І.

28. Програми спецкурсів для студентів гуманітарних факультетів УжДУ. — Ужгород, 1997. -65 с. /у співавт. з Боднаром В.Л., Худаничем В.І., Корнійчуком І.З., Буркало В.В., Остапцем Ю.О., Гирею В.І./.

СТАТТІ, РЕЦЕНЗІЇ, ІНТЕРВ'Ю, ЗВЕРНЕННЯ

1990

29. Сльози пам'яті //Молодь Закарпаття. — 1990.- 22 вересня.
30. «Любов народна і міжнародна». Августин Волошин: педагог і людина //Молодь Закарпаття. — 1990.- 29 вересня.
31. За нашу і вашу свободу //За незалежність. — 1990.- 8 вересня.
32. Августин Волошин: ким він був? //Радянська Верховина. — 1990.- 24 березня.
33. Пролог у новий час краю //Радянська Верховина. — 1990.- 14 квітня.
34. Іменем права на пам'ять. //Радянська Верховина. — 1990.- 12 травня.
35. Закарпаття у складі Чехословаччини //Радянська Верховина. — 1990.- 7 червня.
36. Без минулого нема майбутнього //Радянська Верховина. — 1990.- 28 червня.
37. Січові стрільці: хто вони були? //Радянська Верховина. — 1990.- 14 липня.
38. А хто ж ми є? //Радянська Верховина. — 1990.- 19 липня.
39. Велич і трагедія Августина Волошина //Радянська Верховина. — 1990.- 9 серпня.
40. Олекса Довбуш і опришки на Закарпатті // Радянська Верховина. — 1990.-16 серпня.
41. Розстріляні в 44-му (Про страту угорськими гортистами патріотів із Синевира В.Поповича та І.Веретяка) //Радянська Верховина. — 1990.-23 серпня (співавтор — І.Клованич).
42. Крик душі. Долі людської (Про репресованого Ф.Л.Цімботу) // Радянська Верховина. — 1990.-30 серпня (співавтор — В.Белень).
43. Міжгірщина в роки фашистської окупації //Радянська Верховина. — 1990. - 11 вересня.
44. Міжгірщина в роки фашистської окупації (продовження) //Радянська Верховина. —1990.- 22 вересня.
45. Наші незгоди. Читацька дискусія (Полеміка з А.Сюгай — автором статті «Я не згідна з І.Сопком) //Радянська Верховина.- 1990.- 1 листопада.
46. Кризь горнило таборів (Про репресованого І.В.Савинця) //Радянська Верховина. — 1990.- 17 листопада (співавтор — В.Белень).
47. Перший літописець Карпатської України (Про В.Гренджу-Донського) //Радянська Верховина. — 1990.- 22 листопада.
48. Політичний портрет Михайла Брацайка //Радянська Верховина. — 1990.- 1 грудня.

49. З печаттю ворога народу (про репресованого М.Прокопа) //Радянська Верховина. — 1990.- 13 грудня (співавтор — В.Белень).

1991

50. Августин Волошин і Карпатська Україна //Дзвін.-1991.- №3.- С.85-90.

51. «Наш край назавжди залишиться українським!» //Наука і суспільство. — 1991.- №2.- С.26-29.

52. Історичне минуле Закарпаття в працях М.Грушевського //Тези доповідей та повідомлень науково-практичної конференції, присвяченої 125-річчю від дня народження академіка Михайла Грушевського. — Івано-Франківськ, 1991.- С. 55-56.

53. Газета «Свобода» про голод 1932-1933-х рр. на Україні // Всеукраїнська конференція «Розвиток історичного краєзнавства в контексті національного і культурного відродження України. Тези доповідей та повідомлень. — Київ — Кам'янець-Подільський, 1991.- С.317-318.

54. Галичани на Закарпатті. В.Гренджа-Донський розповідає... //Заповіт. — 1991.- 3 жовтня.- С.12-13.

55. Кривава казка (Про В.Гренджу-Донського) //За Вільну Україну. — 1991.- 1 жовтня (співавтор — В.Пилипчинець).

56. В обороні Карпатської України //Новини Закарпаття. — 1991.- 14 березня.

57. Плацдарм «Рутенія» //Новини Закарпаття. — 1991.-22 червня.

58. Історичне минуле Закарпаття в працях академіка І.П.Крип'якевича // Новини Закарпаття. — 1991.-25 червня (співавтор — В.Задорожний).

59. Хорватське питання (Про академіка М. С. Грушевського) //Новини Закарпаття. — 1991.- 28 вересня (співавтор — В.Задорожний).

60. Біля витоків відроди (Політичний портрет М.Брашайка) //Карпатський край. — 1991.- 14 липня.

61. Безстрашний січовик (Поручник Карпатської Січі Федір Тацинець) /Карпатський край. — 1991.-30 липня.

62. Безстрашний стрілець (Про Федора Тацинця) //Карпатський край. — 1991.-6 серпня.

63. У міжнародній грі (Про політичні взаємозв'язки Закарпаття і Східної Галичини в 1918-1919 рр.) //Карпатський край. — 1991.- 19 листопада.

64. Настільна книга для вчителя. Рецензія на: Данилюк Д.Д., Ілько В.І. З історії заселення та розвитку культури Закарпаття в добу феодалізму (до середини XIX ст.). — Ужгород, 1990 //Закарпатська правда. — 1991.-8 березня.

65. Уроки В.Гренджі-Донського //Закарпатська правда. — 1991.- 13 квітня. (співавтор — І.Мокрянин).
66. Правда на терезах історії: голод 1932-1933 років на Україні і Закарпаття //Закарпатська правда. — 1991.- 12 червня.
67. Інтелігенція на селі (Про освітянську спадщину міжгірських вчителів 20-30-х років С.Фігури і Я.Завальницького) //Закарпатська правда. — 1991.- 20 червня (співавтор — І.Мокрянин).
68. Учень Тараса Шевченка (Про В.Гренджу-Донського) //Закарпатська правда. — 1991.-24 жовтня.
69. Трагедія в Тішні (Про розстріл угорськими гортистами міжгірських інтелігентів С. Фігури і Я.Завальницького) //Закарпатська правда. — 1991.- 6 квітня (співавтор — І.Мокрянин).
70. Життя за «автономією» //Закарпатська правда. — 1991.- 6 грудня (співавтор — І.Мокрянин).
71. В.Гренджа-Донський розповідає... //Закарпатська правда. — 1991.- 30 жовтня.
72. Йдуть листи в редакцію (Про життя українських емігрантів в Чехословаччині) //Радянська Верховина. — 1991.-3 січня (співавтор — В.Белень).
73. Преса Закарпаття про сталінські репресії 30-х років //Радянська Верховина. — 1991.- 16 лютого (співавтор — В.Белень).
74. Свідки — представники діаспори //Радянська Верховина. — 1991.- 28 лютого (співавтор — В.Белень).
74. На допомогу племені молодому. Рецензія на: Данилюк Д.Д., Ілько В.І. З історії заселення та розвитку культури Закарпаття в добу феодалізму (до середини ХІХ ст.). — Ужгород, 1990 //Радянська Верховина. — 1991.- 19 березня (співавтор — В.Белень).
75. В'язень багатьох таборів (Про М.Л.Желізняка) //Радянська Верховина. — 1991.- 16 квітня (співавтор — В.Белень).
76. Волошин — в'язень Лефортовської тюрми //Радянська Верховина. — 1991.- 13 липня.
77. Земляк про земляка (В.Гренджа-Донський про А.Волошина) // Радянська Верховина. — 1991.- 21 вересня.
78. Голод 1921-1922 років в Росії очима закарпатців //Радянська Верховина. — 1991.- 12 жовтня (співавтор — І. Ілько).
79. «Хорватське питання» в працях академіка М.С.Грушевського // Радянська Верховина. — 1991.-16 жовтня.
80. Михайло Драгоманов і Закарпаття //Радянська Верховина. — 1991.-9 листопада (співавтор — В.Белень).
81. Про синьо-жовтий прапор //Радянська Верховина. — 1991.- 16 квітня.

82. Нашадок князя Данила і Закарпаття (Про сина Данила Галицького Лева) //Радянська Верховина. — 1991.- 28 грудня (співавтор — В.Белень).

1992

83. Народно-визвольна війна 1648-1654 рр. і Закарпаття //Матеріали міжвузівської науково-теоретичної конференції «500-річчя українського козацтва і Галичина». — Івано-Франківськ, 1992.- С.44-46. (співавтор — В.Ілько).

84. Про масовий перехід кордону юнаками і дівчатами Східної Галичини на Закарпаття у 1938-1939 роках //Матеріали наукової конференції, присвяченої пам'яті Івана Панькевича. 23-24 жовтня 1992 р. — Ужгород, 1992.- С.274-276 (співавтор — В.Ілько).

85. Дмитро Вишневецький в українській історіографії //Матеріали міжвузівської науково-теоретичної конференції «500-річчя українського козацтва і Галичина». — Івано-Франківськ, 1992.- С.66-69 (співавтор — Б.Козак).

86. Преса Східної Галичини про національно-визвольну боротьбу закарпатських українців в 1938-1939 рр. //Тези доповідей наукової конференції «Суспільно-політичні відносини на Закарпатті в 20-30-х рр. ХХ ст.». — Ужгород, 1992.- С.42-49 (співавтор — В.Ілько).

87. Августин Волошин і Карпатська Україна //Сторінки історії України. ХХ століття. — К., 1992.-С.307-318.

88. Перший літописець Карпатської України //Твори Василя Гренджі-Донського. — Т.ХІІ. Додаткові твори. Бібліографія. — Вашингтон, 1992.- С.257-262.

89. Лекції про Василя Гренджу-Донського //Там же.- С.268-269 (співавтор І.Мокрянин).

90. Учень Тараса Шевченка (Про В.Гренджу-Донського) //Новий шлях, Торонто, Канада. — 1992.- 30 травня.

91. Учень Тараса Шевченка (продовження) //Там же.-6 червня.

92. Галичани на Закарпатті (Про солідарність українців Східної Галичини з національно-визвольною боротьбою закарпатців у 1938-1939 роках) // Україна і світ. — Торонто, Канада. — 1992,- 26 листопада.

93. А вдома їх чекала в'язниця (Про участь галичан в обороні Карпатської України) //Новини Закарпаття. — 1992.- 8 липня.

94. Портрет Мазепи очима Гнепи //Закарпатська правда. — 1992.- 8 вересня.

95. Просвітянин з Колочави (Про голову «Просвіти» 20-30-х рр. в с.Колочава М.І.Шимоню) //Закарпатська правда. — 1992.- 15 вересня.

96. Замах (Про замах Ф.Тацинця на одного з лідерів русофільства в

- Закарпатті Євгена Сабова) //Закарпатська правда. — 1992.- 29 вересня.
97. Драма отця Феодосія (Про життя і діяльність синеvirського священика Ф.Горвата) //Закарпатська правда. — 1992.- 6 жовтня (співавтор — І.Мокрянин).
98. Довга дорога додому (про М.Ледиду) //Закарпатська правда. — 1992.- 20 жовтня.
99. Лицарі абсурду. Надзвичайний стан у Карпатській Україні // Закарпатська правда. — 1992.- 15 грудня, (співавтор — В.Задорожний).
100. Життя за «автономію» //Карпатська Україна. — 1992.- 8 жовтня, (співавтор — І.Мокрянин).
101. Комендант Колочавської Січі (Про М.І.Шимоню) //Карпатська Україна. — 1992.-15 жовтня.
102. Карпатська Україна очима галичанина //Карпатська Україна. — 1992.- 5 листопада.
103. Карпатська Україна очима галичанина (продовження) //Карпатська Україна. — 1992.- 19 листопада.
104. Карпатська Україна очима галичанина (продовження) //Карпатська Україна. — 1992.- 26 листопада.
105. Карпатська Україна очима галичанина (продовження) //Карпатська Україна. — 1992.- 3 грудня.
106. Карпатська Україна очима галичанина (закінчення) //Карпатська Україна. — 1992.-10 грудня.
107. Цвіт історії — не опадає!.. (Про Степана Маріконя) //Карпатська Україна. — 1992.-19 листопада.
108. Дослідник історії Закарпаття (Про академіка І.П.Крип'якевича) // Ужгородський університет. — 1992.-24 квітня (співавтор — В.Задорожний).
109. Поборник єдиної і неподільної України (Про М.П.Драгоманова) // Ужгородський університет. — 1992.- 22 травня (співавтор — В.Задорожний).
110. Служба небезпечна і важка... (Про І.Григорівського) //Радянська Верховина. — 1992.- 8 лютого.
111. Галичани про Гренджу-Донського //Радянська Верховина. — 1992.- 22 січня.
112. Про мову, школу і національність //Радянська Верховина. — 1992. - 18 січня.
113. Правда перемогла, але... (Про репресованого Ф.Л.Цімботу) // Радянська Верховина. — 1992.- 11 січня.
114. Повернення Василя Гренджі-Донського //Радянська Верховина. — 1992.- 21 березня (співавтори — В.Чепара і В.Попович).

115. Митрополит Шептицький і Закарпаття //Радянська Верховина. — 1992. — 13 червня.
116. За велінням серця (Про нелегальні переходи кордону українцями Східної Галичини в Карпатську Україну) // Радянська Верховина. - 1992.- 23 травня.
117. Новий підручник з історії. Вперше іспит з історії України //Радянська Верховина. — 1992.- 20 червня.
118. При штабі маршала Тіто (Про Ю.І.Мися) //Радянська Верховина. — 1992.-24 червня.
119. Закарпаття у складі Чехословаччини. Чи була альтернатива // Радянська Верховина. — 1992.- 18 липня (співавтор — В.Попович).
120. Січовик Федір Бобер //Радянська Верховина. — 1992.- 14 липня.
121. Повернення Богдана Лепкого //Радянська Верховина. — 1992.- 21 липня.
122. Були колись літа (Про Г.А.Ніроду) //Радянська Верховина. — 1992.- 4 серпня.
123. Карпатська Україна у спогадах січовика (Про М.І.Шимоню) // Верховина. — 1992.-18 серп.
124. На шляху до свободи //Верховина. — 1992.- 22 верес.

1993

125. Історія Закарпаття кінця XVIII — першої половини XIX століття впраця М. Драгоманова //Історик, етнограф, педагог. Матеріали міжвузівської наукової конференції, присвяченої 150-річчю від дня народження Юліана Целевича. — Івано-Франківськ, 1993.- С. 58-61 (співавтор — В.Задорожний).
126. Хуст — нова столиця Карпатської України //Актуальні проблеми розвитку міст та міського самоврядування: Історія і сучасність. Тези міжнародної науково-практичної конференції. — Рівне, 1993.- С. 159-161.
127. Олександр Духнович в публіцистиці В.Гренджі-Донського //О.В. Духнович і слов'янський світ. Програма (Матеріали) наукової конференції 23-24 квітня 1993 року. — Ужгород, 1993.- С. 43-44 (співавтор — В.Делеган).
128. Духовні устремління О.Духновича в оцінках Августина Волошина та Едуарда Вінтера //Там же.- С. 178-179 (співавтор — М.Зимомря).
129. Якої України хотів Василь Гренджа-Донський? //Календар «Просвіти» на 1993 рік. — Ужгород, 1993.- С. 120-122.
130. Просвітянин з Колочави (Про М.І.Шимоню) //Там же.- С. 104-106.
131. Карпатська Україна у світлі нових документів //Сучасність.- 1993.-

- №4. - С. 62-67 (співавтор — В.Задорожний).
132. Про альтернативу включення Закарпаття до складу Чехословаччини //Українські Карпати. Матеріали міжнародної наукової конференції «Українські Карпати: етнос, історія, культура» (Ужгород, 26 серпня — 1 вересня 1991 р.). — Ужгород, 1993.-С.ПЗ-121.
133. Нелегальні переходи польсько-чеського кордону українцями Східної Галичини в 1938-1939 рр. і реакція польського уряду //Шоста Всеукраїнська наукова конференція з історичного краєзнавства (м.Луцьк, вересень-жовтень 1993 р.). — Луцьк, 1993.- С. 121-122.
134. Полковник Михайло Колодзінський-Гузар у Карпатській Україні // Визвольний шлях (Лондон, Великобританія). — Кн. 8.- 1993.- С.955-957.
135. Галичани на Закарпатті. Василь Гренджа-Донський розповідає... // Там же.- С. 1016-1020.
136. До питання про участь ОУН в обороні Карпатської України // Матеріали наукової конференції Всеукраїнського братства вояків УПА: «Організація Українських Націоналістів і Українська Повстанська Армія: історія, уроки, сучасність» (16-17 Січня 1993 р.). — Івано-Франківськ — Стрий, 1993.- С. 36-40.
137. ОУН і Карпатська Україна // Новини Закарпаття. 1993.- 11 травня.
138. Історію не вигадати (До питання про громадсько-політичні взаємини українців Закарпаття і Східної Галичини в 1938-1939 рр.) // Карпатська Україна. — 1993.-18 березня.
139. «Просвіта» і В.Гренджа-Донський //Карпатська Україна. — 1993.- 6 травня (співавтор — В. Міщанин).
140. Андрей Шептицький: просвітитель, політик, людина // Срібна земля.- 1993.- 6 квітня (співавтор — В.Задорожний).
141. Відроджена з попелу: Закарпатська «Просвіта» вчора і сьогодні // Срібна земля. — 1993.- 11 травня (співавтор — В.Задорожний).
142. Галицько-Волинський князь Лев Данилович і Закарпаття //Срібна земля. — 1993.- 18 травня (співавтор — В.Задорожний).
143. Полковник Михайло Колодзінський-Гузар у Карпатській Україні // Срібна земля. — 1993.- 8 червня.
144. Угорські і польські терористи у Карпатській Україні //Срібна земля. — 1993.- 27 липня (співавтор — В.Міщанин).
145. Матеріальна підтримка уряду Карпатської України світовою громадськістю //Срібна земля. — 1993.- 11 вересня.
146. Кривавий вересень 39-го (Масові звірства органів НКВС у Західній Україні) //Срібна земля. — 1993.- 25 вересня.
147. Ворожа діяльність проугорської «п'ятої колонії» у Карпатській Україні (1938-1939 рр.) //Срібна земля. — 1993.- 16 жовтня (співавтор

— В. Міщанин).

148. «Анафема». Гетьман Іван Мазепа: зрадник чи патріот? //Срібна земля. — 1993.- 30 жовтня.

149. Українська Гельсінська Спілка: сторінки історії //Срібна земля. — 1993.- 20 листопада (співавтор — О.Орос).

150. У листопаді 1918-го... Західноукраїнська Народна Республіка // Срібна земля. — 1993.- 27 листопада.

151. Нові матеріали — нова книга. Рецензія на: Болдижар М. Закарпаття між двома світовими війнами. — Ужгород, 1993 //Новини Закарпаття. 1993.- 20 травня (співавтор — П.Петрище).

152. Міжгірщина напередодні окупації //Верховина. — 1993. - 9 лютого.

153. Голова національної ради (Йосип Дудикевич — голова національної ради у Воловому) //Верховина. — 1993.- 13 квітня (співавтор — В.Міщанин).

154. Економіка Міжгірщини періоду Карпатської України //Верховина. — 1993.-30 жовтня (співавтор — В.Міщанин).

155. Терористи на Верховині // Верховина. — 1993.- 2 листопада (співавтор — В.Міщанин).

156. Василь Гренджа-Донський і Тарас Шевченко //Верховина. — 1993.- 4 грудня.

1994

157. Карпатська Україна в 1938-1939 рр.: соціально-економічні і політичні аспекти. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук. — Ужгород, 1994.- 20 с.

158. Повернення Володимира Антоновича //Календар «Просвіти» на 1994 рік. — Ужгород, 1994.- С.30-31.

159. Карпатська Україна (1938-1939) //Там же.- С. 53-56.

160. Августин Волошин (1874-1945) //Там же.- С. 70-73.

161. Організація Українських Націоналістів і Карпатська Україна (1938-1939 рр.) //Матеріали наукової конференції викладачів історичного факультету. 1993 р. — Ужгород, 1994.- С. 20-27.

162. Напади угорських і польських терористів на Карпатську Україну в 1938-1939 рр. //Культура Українських Карпат: традиції і сучасність. Матеріали Міжнародної наукової конференції (Ужгород, 1-4 вересня 1993 року). — Ужгород: МПП «Гражда», 1994.- С. 123-129.

163. Українська преса Східної Галичини про Карпатську Україну (1938-1939)//«Молодь — Україні» (Наукові записки молодих учених Ужгородського державного університету). -Т.3. - Ужгород, 1994.-С.97-116.

164. Хуст у січні 1919-го //Карпатська Україна. — 1994.- 27 січня (співавтор — В.Міщанин).
165. Хуст у січні 1919-го (продовження) //Карпатська Україна. — 1994.- 3 лютого (співавтор — В.Міщанин).
166. Хуст у січні 1919-го (продовження) //Карпатська Україна. — 1994.- 10 лютого (співавтор — В.Міщанин).
167. Хуст у січні 1919-го (закінчення) //Карпатська Україна. — 1994.- 24 лютого (співавтор — В. Міщанин).
168. Хуст — столиця Карпатської України //Карпатська Україна. — 1994.- 31 березня (співавтор — В.Міщанин).
169. Іван Рогач у Карпатській Україні //Карпатська Україна. — 1994.- 26 травня.
170. Гуцульська республіка (1918-1919) //Карпатська Україна. — 1994.- 7 липня (співавтор — М.Писар).
171. Гуцульська республіка (1918-1919) //Карпатська Україна. — 1994.- 14 липня (співавтор — М.Писар).
172. Гуцульська республіка (1918-1919) //Карпатська Україна. — 1994.- 21 липня (співавтор — М.Писар).
173. Фундаментальне дослідження. Рецензія на: Тиводар М. Традиційне скотарство Українських Карпат другої половини ХІХ — першої половини ХХ ст.: історико-етнологічне дослідження. — Ужгород: Карпати, 1994 // «Молодь — Україні». Наукові записки молодих учених Ужгородського державного університету. — Т.4.- Ужгород, 1994.- С. 304-308 (співавтор — В.Задорожний).
174. Солідарність українців Східної Галичини з національно-визвольною боротьбою закарпатських українців (1938-1939) // Там же.- С. 108-121
175. Українська преса Східної Галичини про Карпатську Україну (1938-1939 рр.) //Дзвін. — 1994.-№10.- С.131-137.
176. «Просто обікрали народ... «Інтерв'ю кореспонденту газети «Карпатська Україна» //Карпатська Україна. — 1994.- 24 березня.
177. Фрагменти програми кандидата у народні депутати України // Карпатська Україна. — 1994.-17 лютого.
178. Тільки реформи врятують Україну. Інтерв'ю кореспонденту «Закарпатської правди» І.М.Мокрянину //Закарпатська правда. — 1994.- 22 лютого.
179. Співець Срібної Землі. 25 листопада — день смерті поета Василя Гренджі-Донського //Закарпатська правда. — 1994.- 22 листопада.
180. Новий посібник з історії рідного краю. Рецензія на: Мудра Ю. Наш край — наша історія. — Ужгород, 1994 //Новини Закарпаття. — 1994.- 17 грудня (співавтор — В.Задорожний).

181. Ворожа діяльність проугорської «п'ятої колони» у Карпатській Україні (1938-1939 рр.) // *Голос нації*. — 1994.- 11-12 квітня (співавтор — В. Міщанин).
182. «Громадяни Закарпаття!» // *Вісті Ужгородщини*. — 1994.- 22 березня (співавтори — І. Мокрянин, С. Угрин, В. Фленько).
183. Василь Гренджа-Донський у спогадах друзів (До 20-ї річниці від дня смерті поета) // *Вісті Ужгородщини*. — 1994.- 26 листопада (співавтор — В. Туряниця).
184. «Мое минуле — відкрита книжка...» До 20-річчя з дня смерті поета В. Гренджі-Донського // *Молодь — Закарпаття — реформа*. — 1994.- 26 листопада (співавтор — В. Туряниця).
185. У вінок шани й визнання. В. Гренджа-Донський у наукових студіях учених УЖДУ // *Ужгородський університет*. — 1994.- 29 листопада (співавтор — В. Туряниця).
186. Праця корисна, необхідна. Рецензія на: Професор Штернберг Яків Ісакович. *Бібліографічний покажчик*. — Ужгород, 1994 // *Ужгородський університет*. — 1994.- 29 грудня (співавтор — В. Туряниця).
187. Верховину врятовують реформи. Інтерв'ю кореспонденту «Верховини» // *Верховина*. — 1994.- 22 лютого.
188. Розвиток української національної ідеї в другій половині ХVIII-першій половині ХІХ століття // *Верховина*. — 1994.- 5 лютого.
189. Хуст — столиця Карпатської України. До 55-ої річниці проголошення незалежності Карпатської України // *Верховина*. — 1994.- 15 березня (співавтор — В. Міщанин).
190. Карпатська Січ на Міжгірщині // *Верховина*. — 1994.- 29 березня.
191. Передвиборна програма кандидата у народні депутати Верховної Ради України // *Верховина*. — 1994.- 26 березня.
192. Економічне становище Карпатської України в 1938-1939 роках // *Верховина*. — 1994.- 30 липня (співавтор — В. Міщанин).
193. Соціальне становище населення Карпатської України в 1936-1939 роках: сторінки історії // *Верховина*. — 1994.- 13 серпня (співавтор — В. Міщанин).
194. У храмі святого Юра (Андрей Шептицький — церковний діяч) // *Верховина*. — 1994.- 26 квітня (співавтор — В. Фенич).
195. Передвиборна програма кандидата у народні депутати // *Голос Верховини*. — 1994.- 22 березня.

1995

196. Карпатська Україна в 1938-1939 рр.: деякі аспекти соціально-економічного і політичного розвитку // *Український історичний журнал*.

- 1995. - №2. - С. 42-51 (співавтор — В.С.Задорожний).
197. Солідарність українців Східної Галичини з національно-визвольною боротьбою закарпатських українців (1938-39) // Сучасність. — 1995. - №2. - С. 84-90.
198. Степан Клочурак // Календар «Просвіти» на 1995 рік. — Ужгород, 1995. - С. 50-51.
199. Роки, віддані людям (Про П.М.Федаку) // Там само. - С. 62-66 (співавтор — М.Олашин).
200. Останні дні президента (Про А.Волошина) // Там же. - С. 135-138.
201. Могутня постаць української історії (Про А.Шептицького) // Там же. - С. 142-144.
202. Опришки Олекси Довбуша на Закарпатті // Там же. - С. 155-157.
203. Омелян Невицький — піонер національного відродження Закарпаття // Там же. - С. 166-168.
204. Вчений, публіцист, громадсько-культурний і політичний діяч // Павло Михайлович Федака. Бібліографічний покажчик. До 50-річчя від дня народження. — Ужгород, 1995. - С. 42-49 (співавтор — М.Олашин).
205. Життєвий і творчий шлях Василя Гренджі-Донського // Тези доповідей та повідомлень першої наукової конференції, присвяченої життю і діяльності видатного поета і культурно-громадського діяча Василя Степановича Гренджі-Донського (1897-1974) 16 грудня 1994 року, м.Ужгород. — Ужгород, 1995.-С. 7-12.
206. Василь Гренджа-Донський у вітчизняній і зарубіжній історіографії // Там же. - С. 14-19 (співавтори — Д.Данилюк і В.Турияця).
207. «Щастя і горе Карпатської України» В.Гренджі-Донського — історичне джерело // Там же. - С. 51-53 (співавтор — В.Задорожний).
208. Вітальний лист Зірці Гренджі-Донській // Там же. - С.77 (співавтори — В.Турияця і С.Устич).
209. Карпатська Україна — пролог у новий час краю // Закарпатська Україна. Осінь 1944 року. Матеріали наукової конференції, присвяченої 50-річчю визволення Закарпаття від фашизму та 50-річчю Першого з'їзду Народних Комітетів Закарпатської України (Ужгород, 18 листопада 1994 р.). — Ужгород, 1995.-С. 124-130.
210. Олександр Орос та його праця «Започаткування слов'янського книгодрукування при Грушівському монастирі» // Орос О. Започаткування слов'янського книгодрукування при Грушівському монастирі. — Ужгород, 1995. - С. 3-8.
211. Політичні зв'язки Закарпаття і Галичини в 1918-1920 рр. // Науковий вісник Ужгородського університету. — Вип. 1. - Ужгород, 1995. - С. 39-45.

212. Академік Дмитро Багалій про Григорія Сковороду // Мандрівний університет України. Тези доповідей науково-практичної конференції, присвяченій 200-річчю від дня смерті Г.С.Сковороди. — Ужгород, 1995.- С. 12-14.
213. Проугорська «п'ята колона» у Карпатській Україні (1938-1939 рр.) // «Молодь-Україні». Наукові записки вчених Ужгородського державного університету. — Т.5-6. До 50-ліття Ужгородського державного університету. — Ужгород, 1995.- С.181-185 (співавтор — В. Міщанин).
214. Події 13-14 березня 1939 р. в Карпатській Україні // Там же.- С. 186-190 (співавтор — В.Міщанин).
215. До питання про діяльність уряду Карпатської України в екзилі (1939-1941 рр.)//Закарпатська Україна 1945 рік. Матеріали наукової конференції, присвяченій 50-річчю Перемоги над фашизмом та 50-річчю возз'єднання Закарпаття з Україною(Ужгород, 26 травня 1995 р.). — Ужгород , 1995.- С. 22-28.
216. Нові матеріали про останні дні життя президента Карпатської України А.Волошина // Там же.- С.68-72 (співавтори — В.Туряниці і І.Чаварга).
217. Карпатська Україна 1938-1939 рр. у світлі європейської періодики //Карпатська Україна і Августин Волошин. Матеріали міжнародної наукової конференції «Карпатська Україна — пролог відродження української державності» (Ужгород, 11-12 березня 1994 року). — Ужгород, 1995.- С. 48-60 (співавтор — В.Задорожний).
218. Румунія і Карпатська Україна (Особливості політичного розвитку і співробітництва) // Там же.-С. 61-69 (співавтор — В.Марина).
219. Діяльність автономних урядів Підкарпатської Русі (Карпатської України) в галузі економіки і культури // Нариси історії Закарпаття.- Т. 2 (1918-1945). — Ужгород, 1995.-С.297-301.
220. Література Закарпаття в 20-30-х роках //Там же.- С. 373-384 (співавтор — М. Кляп).
221. Театри Закарпаття 20-30-х років // Там же.-С. 386-394.
222. Бібліографія праць Вегеша М.М. // Туряниці В.В. Науковець, педагог, людина. — Ужгород, 1995.- С. 14-24.
223. Останні дні Президента Карпатської України Августина Волошина / / Клич.— 1995.- 4.27.- С.2.
224. Сторінки великого життя (Про М.П.Драгоманова) //Новини Закарпаття — 1995.- 20 червня (співавтор — В.Боднар).
225. З верховин полудня (Про С.Бобинця) //Новини Закарпаття. — 1995.- 13 липня (співавтор — Б.Бендзар).
226. Могутня постать української історії. До 130-річчя митрополита Андрея Шептицького //Карпатська Україна. — 1995.- І серпня.

227. Пам'яті Августина Волошина //Карпатська Україна. — 1995.- 22 серпня.
228. Голодомор на Україні і Закарпаття (22 серпня 1932 року Москва розпочала голодомор на Україні) //Карпатська Україна. — 1995.- 22 серпня.
229. Слідами Грушівської друкарні //Карпатська Україна. — 1995.- 22 серпня.
230. Вшанування першого президента Карпатської України //Новини Закарпаття. — 1995.-14 вересня.
231. Ходили опришки //Орбіта. — 1995.- 5 жовтня.
232. Чого прагнув Августин Волошин? Нові документи про діяльність уряду Карпатської України в еміграції (1939-1941 рр.)//Орбіта. — 1995.- 23 листопада.
233. У бурі народно-визвольної війни 1648-1654 років (Богдан Хмельницький у наукових статтях В.Грабовецького)//Вісті Ужгородщини. — 1995.- 2 грудня (співавтор — В.Туряниця).
234. Михайло Грушевський про Переяславську угоду 1654 року. До 400-річчя від дня народження українського гетьмана Богдана Хмельницького // Молодь Закарпаття — Реформа. — 1995.- 16 грудня (співавтор — В.Туряниця).
235. Запорізькі козаки і Закарпаття. До 400-річчя з дня народження Богдана Хмельницького //Новини Закарпаття. — 1995.- 21 грудня (співавтор —І.Король).
236. Українська національна ідея від Богдана Хмельницького до кириломефодіївців (у грудні 1845 року виникло Кирило-Мефодіївське братство) //Вісті Ужгородщини. — 1995.- 23 грудня (співавтор — В.Туряниця).
237. Августин Волошин: християнська етика — шлях до цивілізованих націй //Срібна земля. — 1995.- 4 листопада.
238. Західноукраїнська Народна Республіка //Срібна Земля. 1995.- 4
239. Василь Туряниця новий лауреат премії імені Гренджі-Донського // Новини Закарпаття. — 1995.- 16 листопада.
240. Лауреат премії імені Василя Гренджі-Донського //Ужгородський університет. — 1995.- 13 листопада.
241. Пам'яті Августина Волошина //Новини Мукачева. — 1995.-28 вересня.
242. Останні дні президента Карпатської України (19 липня 1995 року минає 50 років з дня смерті Августина Волошина) //Верховина. — 1995.- 15 липня (співавтори — В.Туряниця і І.Чаварга).
243. Слідами Волівської «Просвіти» //Верховина. — 1995.-5 серпня.

244. Степан Ключурак //Карпатська Україна. — 1995.-7 березня.
245. Закарпатський спадкоємець Ломоносова. Рецензія на: Данилюк Д. 10.1. Гуца-Венелін. — Ужгород, 1995 // Закарпатська правда. — 1995.- 10 червня (співавтор — М.Олашин).
246. Закарпатська Україна: погляд з 50-річної відстані. Рецензія на: Макара М.П. Закарпатська Україна: шлях до возз'єднання, досвід розвитку (жовтень 1944 — січень 1946 рр.). — Ужгород, 1995 // Новини Закарпаття. — 1995.- 16 вересня.
247. Спростування з приводу публікації заяви УНРЗ «Про розкольницьку діяльність Віктора Беда в демократичному русі на Закарпатті» // Новини Закарпаття. — 1995.- 29 квітня (у співавторстві).
248. Заява демократичних організацій Закарпаття // Срібна Земля. — 1995.- 21 жовтня (у співавторстві).
249. Годі! Заява демократичних організацій Закарпаття //Срібна земля. — 4 листопада (у співавторстві).
250. Ухвала міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої життю та діяльності видатного громадсько-політичного і культурно-освітнього діяча Августина Волошина //Срібна земля. — 1995.- 28 жовтня (у співавторстві).
251. Заява демократичних партій Закарпаття Президентові України п.Кучмі, Міністрові внутрішніх справ України П.Кравченку //Клич.- 1995.- грудень (у співавторстві).

1996

252. Українському Вільному Університету-75 //Календар «Просвіти» на 1996 рік. — Ужгород, 1996.-С. 32.
253. Єпископ Теодор Ромжа і греко-католицька церква на Закарпатті // Там же — С. 72-73.
254. Михайло Грушевський про «хорватське питання» //Там же.-С. 137-139.
255. Володимир Антонович (1834-1908) // Вчені, письменники і політичні діячі про Україну (Збірник наукових праць).- Вип. 1. — Ужгород, 1996.- С. 3-5.
256. Михайло Драгоманов (1841-1895) // Там же.- С. 6-15 (співавтор — М.Олашин).
257. Хведір Вовк (1847-1918) //Там же.- С. 16-21.
258. Михайло Грушевський (1866-1934) // Там же. — С. 22-40 (співавтор — В.Пальок).
259. Дмитро Багалій (1857-1932) //Там же.-С.41-45.
260. Іван Крип'якевич (1886-1967) // Там же.- С.78-82 (співавтор —

В.Задорожний).

261. Петро Стерчо (1919-1987) // Там же.-С. 83-86.

262. Іван Лисяк-Рудницький (1919-1984) // Там же.-С. 87-89.

263. Володимир Грабовецький (р.н. 1928) // Там же.-С. 99-112.

264. Відомий вчений і педагог (До 60-річчя від дня народження професора Г.В.Павленка) // Новини Закарпаття. — 1996.- 20 квітня (співавтор — М.Олашин).

265. Нові архівні матеріали про останні дні життя і смерть президента Карпатської України Августина Волошина // Срібна Земля. — 1996.- 16 березня.

266. Засідання УІТ в УжДУ // Ужгородський університет. — 1996.- 8 березня (співавтор — О. Ситник).

267. Джерела Івана Хланти. Рецензія на: Хланта 1. До джерел: фольклористичні статті. — Ужгород, 1994 // Карпатська Зірка. — 1996.- 27 лютого.

268. Джерела Івана Хланти // Народне слово. — 1996.-6 лютого.

269. Припинити розгул злочинності. Звернення демократичних організацій // Срібна земля. — 1996.- 2 березня (у співавторстві).

270. Провідний германіст. До 60-річчя з дня народження Г.В.Павленка / / Ужгородський університет. — 1996.- 14 травня (співавтор — В.Турияця).

271. Михайло Шмайда відомий і невідомий // Срібна Земля. — 1996.- 1 червня.

272. Становище шкільної освіти на Волині під час німецько-фашистської окупації // Діяльність бібліотек по збереженню культурної спадщини і відродження духовності народу. Матеріали Всеукраїнської науково-красознавчої конференції. 23-25 травня 1996 р. — Житомир, 1996.- С. 132-134 (співавтор — М.В.Олашин).

273. Відновлення української державності (Правда і вигадки про Акт 30 червня 1941 року) // Срібна Земля. — 1996.- 29 червня.

274. Степан Клочурак і Гуцульська республіка // Молодь — Україні. Наукові записки молодих учених Ужгородського державного університету. Т. 9.-Ужгород, 1996.- С. 35-38 (співавтор — М.Писар).

275. Акт відновлення української державності 30 червня 1941 року // Там же.-С. 80-86.

276. Монографія про Український вільний університет (Віднянський С. Культурно-освітня і наукова діяльність української еміграції в Чехо-Словаччині Український вільний університет (1921-1945 рр.).- К., 1994.- 83 с.) // Там же.- С. 208-211.

277. Літературний портрет Михайла Шмайди (Пойда М. З народного

- кореня. Літературний портрет Михайла Шмайди.— Ужгород, 1995.- 124 с.) // Там же.-С. 212-213.
278. Михайло Грушевський про Закарпаття // Орбіта-логос. — 1996.- 4 липня.
279. Правда про Львівський собор 1946 року // Орбіта. — 1996.- 18 липня.
280. Зі святом української незалежності // Срібна земля. — 1996.- 24 серпня (у співавторстві).
281. Патріарх закарпатської історіографії (Рец. на Данилюк Д. Михайло Лучкай -патріарх закарпатської історіографії. — Ужгород, 1995,- 62 с.)// Новини Закарпаття. — 1996.- 3 верес, (співавтор — М.Олашин).
282. Лев Данилович (помер близько 1300 р.) // Вчені, письменники і політичні діячі про Україну (Збірник наукових праць). — Випуск другий. — Ужгород, 1996 .- С. 34-39.
283. Іван Мазепа (помер в 1709 р.) // Там само.-С. 40-49.
284. Пилип Орлик (1672-1742) // Там само.- С. 50-52.
285. Андрей Шептицький (1865-1944) // Там само.- С. 59-85.
286. Іван Крип'якевич (1886-1967) // Там само.- С. 86-90.
287. Олег Ольжич (1907-1944) // Там само.- С. 101-105.
288. Григорій Павленко (р.н. 1936) // Там само.- С. 106-128 (співавтор —М.В.Олашин).
289. Василь Гренджа-Донський і «Наша Земля» // Верховина. — 1996.- 14 верес.
290. З тавром ворога народу (Про М.Прокопа) // Кризь пекло Гулагів: Документи, спогади, нариси.- Ужгород, 1996.- С. 53-56 (співавтор — В.Белень).
291. Промисловість, сільське господарство і торгівля Карпатської України наприкінці 30-х років // Проблеми історії, філософії і літературознавства України (Наукові записки вчених Ужгородського державного університету). Випуск перший. — Ужгород, 1996.- С. 81-105.
292. Слово до читача // Там само.- С. 3-4.
293. Видатний вчений — славіст (Рец. на: Д.Данилюк. Ю.І. Гуца-Венелін. —Ужгород, 1995) // Там само.- С. 155-160 (співавтор — М.Олашин).
294. Дослідження з історії німецької меншини на Закарпатті (Рец. на: Павленко Г.В. Німці на Закарпатті. — Ужгород, 1995) // Там само.- С. 161-166 (співавтор — М.Олашин).
295. Тарас Шевченко і Німеччина (Рец. на: Павленко Г.В. Німеччина і німці в творчості Т.Г.Шевченка. — Ужгород, 1995) // Там само.- С. 167-171 (співавтор — М.Олашин).

296. Історія Карпатської України 1938-1939 років у оцінці Олега Ольжича //Малинщина у просторі і часі. Матеріали Всеукраїнської науково-краєзнавчої конференції. 25-27 вересня 1996. - Малин, 1996.- С. 114-116.
297. До питання про виникнення та діяльність Організації Народної Оборони Карпатська Січ (1938-1939 рр.) // Науковий збірник Товариства «Просвіта» в Ужгороді. — Річник 1(ХУ). — Ужгород, 1996.- С. 147-159.
298. Лауреат премії ім. І.Крип'якевича. Інтерв'ю газеті «Срібна Земля-фест» //Срібна земля-фест.-1996.- 10-16 жовтня (інтерв'ю взяв В.Турияня).
299. Президент Західноукраїнської Народної Республіки // Срібна Земля. — 1996.-9 лист. (співавтор — О.Малець).
300. Ілля Шульга // Ужгородський університет.-1996.- 12 лист. (співавтори — В.Задорожний і М.Олашин).
301. Вільний син вільної України. До 90-річчя з дня народження Миколи Рішка (Рец. на: Хланта І. Микола Рішко. Бібліографічний покажчик. — Ужгород: Патент, 1995.- 142 с. // Молодь Закарпаття — реформа.-1996.- 14 грудня.
302. Історія філософії в новому ракурсі (Рец. на: Блецкан М.І., Логойда В.М. Історико-філософський вступ (Матеріали до лекцій). — Ужгород, 1995. -152 с. // Срібна Земля. — 1996.- 14 грудня (співавтор — В.Ганчин).
303. Відроджена з попелу: Закарпатська «Просвіта» вчора і сьогодні // Верховина. — 1996.-1 жовтня.
304. Відроджена з попелу: Закарпатська «Просвіта» вчора і сьогодні // Верховина. — 1996.- 15 жов. (продовження).
305. Митрополит Андрей Шептицький //Проблеми української історіографії. Матеріали Всеукраїнської наукової конференції, присвяченої 30-річчю Українського історичного Товариства і журналу «Український історик». 2 березня 1996 р. — Мукачево: Елара, 1996.- С. 80-88.
306. Богдан Хмельницький (1595-1657) // Історія України в історичних портретах (Збірник наукових праць). — Ужгород, 1996.- С. 33-38 (співавтор — М.В.Олашин).
307. Євген Петрушевич (1830-1915) // Там само.- С. 67-74.
308. Федір Ревай (1893 - р. смерті невідомий) // Там само.- С. 84-88.
309. Юліан Ревай (1899-1979) // Там само.- С. 89-93.
310. Вікентій Шандор // Там само.- С. 94-97.
311. Йосип Дудикевич // Там само.- С. 98-101 (співавтор — В.Міщанин).
312. Ілля Шульга (1921-1993) // Там само.- С. 102-113 (співавтори —

Задорожний В.С., Олашин М.В.).

313. Томаш Сопко (1927-1991) // Там само.- С. 114-124 (співавтор — М. Олашин).

1997

314. Художній життєпис вченого (Рец. на: Фединишинець В. Феномен професора Лизанця. — Ужгород, 1996.- 200 с.) // Верховина. — 1997.- 18 січня.

315. До питання про прийом України в ООН // Матеріали науково-практичної конференції, присвяченої 50-річчю Організації Об'єднаних Націй (8 грудня 1995 року). — Ужгород, 1997.- С. 8-11 (співавтор — І.Ф.Король).

316. Українська преса про 50-річчя ООН // Там само.- С. 55-63 (співавтори — І.Ф.Король, В.І.Опіярі).

317. Михайло Грушевський в оцінці І.Лисяка-Рудницького // Ріо-інформ. — 1997.-1 березня.

318. «...Аби молодіж... у звичаях добрих і в науках вільних навчена була» (Київський Митрополит Петро Могила в оцінці Миколи Костомарова і Михайла Грушевського). До 400 річчя від дня народження // Срібна земля. —1997.-1 березня.

319. Карпатська Україна у міжнародних відносинах (1938-1939). Від Мюнхена до Комарно //Ріо-інформ. — 1997.- 18 березня (співавтор — О.Малець).

320. Закарпатські замки (Рец. на. Закарпатські замки у легендах, переказах та літературних творах для учнів молодшого та середнього шкільного віку. —Ужгород: Закарпаття, 1995.- 173 с. Упорядник — І.В.Хланта) // Молодь Закарпаття-реформа. —1997.- 22 березня.

321. Сторінки історії Закарпаття в працях академіка І.П.Крип'якевича (21 квітня минає 30 років з дня смерті І.П.Крип'якевича) // Ріо-інформ. — 1997.- 5 квітня.

322. Українська Гельсінська Спілка: сторінки історії // Клич. — 1997.- лютий (співавтор — О.Орос).

323. Закоханий в історію середньовіччя (До 70-річчя від дня народження Т.М.Сопка) //Календар «Просвіти» на 1997 рік. — Ужгород, 1997.- С. 40-42 (співавтор — М. Олашин).

324. Повернення карпатського соловейка (До 100-річчя від дня народження Василя Гренджі-Донського) // Ріо-інформ. — 1997.- 22 квітня.

325. Про історію нашої державності (Рец. на: Смолій В., Степанков В. «Українська державна ідея: проблеми формування, еволюції, реалізації».

- К: Альтернативи, 1997.- 368 с. (співавтор — Д.Данилюк).
326. Митрополит Петро Могила в науковій спадщині Миколи Костомарова // Петро Могила та його доба в історії української культури (До 400-річчя від дня народження). Матеріали наукової конференції. — Ужгород, 1997 - С. 18-22.
327. Карпатська Україна в 1938-1939 роках: еволюція оцінок // Соціально-економічні та етнополітичні зміни в країнах Центральної і Південно-Східної Європи (друга половина 80-х — перша половина 90-х років ХХ ст.). Матеріали міжнародної наукової конференції 26-27 вересня 1996 року. Ужгород. Україна. — Ужгород, 1997.- С. 96-102.
328. Новий погляд на державотворчі пориви Великого Гетьмана (Роздуми історика над книгою В.Смолій і В.Степанкова «Богдан Хмельницький») Рец. на: Смолій В., Степанков В. Богдан Хмельницький: Соціально-політичний портрет. — К.: Либідь, 1995 // Ріо-інформ. — 1997.- 27 травня.
329. Українці в Югославії і Карпатська Україна (1938-1939) // Ріо-інформ. 1997.-7 червня.
330. Кривава казка. У 100-ліття з дня народження Василя Гренджі-Донського // Америка, Філадельфія. — 1997,- 19 лют.
331. Олекса Довбуш і опришки на Закарпатті // Матеріали міжнародної науково-теоритичної конференції, присвяченої 250-річчю з дня загибелі Олекси Довбуша. — Івано-Франківськ, 1997. -с.20-21.
332. Останні дні президента Карпатської України // Сучасність. — 1997. № 7-8. -с. 159-164.
333. Августин Волошин: Зміна орієнтацій // Пороги /Прага, ЧР/. —1997. -№ 2. -с. 21-22.
334. Волошин Августин /1874-1945/ //Малий словник історії України. — К.: Либідь, 1997. -с. 97-98 /у співавт. з С.В.Віднянським/.
335. “Карпатська Січ” //Там само. -с.184 /у співавт. з С.В. Віднянським/.
336. Карпатська Україна //Там само. -с.184 /у співавт. з С.В.Віднянським/
337. Комуністична партія Закарпатської України //Там само. -с. 205 /у співавт. з С.В.Віднянським/.
338. Ревай Федір //Там само. -с. 334 /у співавт. з С.В.Віднянським/.
339. Ревай Юліян //Там само. -с. 334-335 /у співавт. з С.В.Віднянським/
340. Шлях у науку — не гладка доріжка, а складна. Інтерв'ю з проф. І.Гранчаком //Професор Іван Гранчак. До 70-річчя від дня народження. — Ужгород, 1997. -с. 7-37.
341. Проблеми історії Закарпаття у науковій спадщині І.Гранчака //Там само. -с. 55-61 /у співавт. з Д.Д. Данилюком/.
342. Володимир Задорожний — лауреат премії імені Івана Крип'якевича //Срібна земля-фест. — 1997. 4-10 груд.

343. Українсько-румунське наукове співробітництво //Новини Закарпаття. — 1997. 2 груд.
344. Питання історії Закарпаття в працях Михайла Грушевського // Спадщина великого українця. Науково-методичний збірник матеріалів конференції, присвячених 130-й річниці ювілею та п'ятій річниці незалежності України. — Ужгород, 1997. -с. 23-31 /у співавт. з В.В. Пальком і С.І. Кузою/.
345. Історія Ужгорода //Ужгород. Фотоальбом. — Ужгород, 1997 /укр. і англ. мовами/. — Ужгород, 1997 /у співавт. з Ф.Ньорбою/.
346. Лауреат премії імені Івана Крип'якевича //Ужгородський університет. — 1997. 29 груд.
347. Розвиток політичних подій в Карпатській Україні /вересень 1938 р. — друга половина березня 1939 р. / //Проблеми історії, філософії та літературознавства України /Наукові записки вчених Ужгородського державного університету/. — Вип. 3. — Ужгород, 1997. -с. 50-89.
348. Історія Закарпаття в працях професора Г.В. Павленка /До 60-річчя з дня народження/ //Там само. -с. 207-217 /у співавт. з М. Олашиним і В. Турянцею./.

РЕДАГОВАНІ ПРАЦІ

1995

1. Тези доповідей та повідомлення першої наукової конференції, присвяченої життю і діяльності видатного поета і культурно-громадського діяча Василя Степановича Гренджі-Донського (1897 - 1974). 16 грудня 1994 року, м. Ужгород. — Ред. кол.: Дзендзелівський Й. О. (голова), Турянця В. В. (заступник голови), Задорожний В. Є., Вегеш М. М., Сенько І. М., Федака П. М. (члени редколегії). — Ужгород, 1995.- 80 с.

1996

2. Вчені, письменники і політичні діячі про Україну (Збірник наукових праць). -Випуск перший. — Ред. М. М. Вегеш. — Ужгород, 1996.- 118 с.
3. Вчені, письменники і політичні діячі про Україну (Збірник наукових праць).-Випуск другий. — Ред. М. М. Вегеш.— Ужгород, 1996.- 130 с.
4. Історія України в історичних портретах (Збірник наукових праць).- Ред. М. М. Вегеш. — Ужгород, 1996.- 125 с.
5. Проблеми історії, філософії і літературознавства України (Наукові записки вчених Ужгородського державного університету). - Випуск 1.— Ред. кол.: Вегеш М. М. (голова), Хоменко О. В. (заступник голови). Марина В. В., Турянця В. В., Олашин М. В. (члени редколегії). — Ужгород, 1996.- 172 с.
6. Проблеми української історіографії. Матеріали Всеукраїнської наукової конференції, присвяченої 30-річчю Українського Історичного Товариства і журналу “Український Історик”. 2 березня 1996 р.- Ред. кол.: Мазурок О.С. (голова), Павленко Г.В., Вегеш М.М., Ситник О. М. — Мукачево: Елара, 1996.-116 с.

1997

7. Проблеми історії, філософії і літературознавства України (наукові записки вчених Ужгородського державного університету, — Випуск 2. — Ред. кол.: Вегеш М.М. (голова), Хоменко О.В. (заступник голови), Марина В.В., Турянця В.І., Олашин М.В. (члени редколегії). — Ужгород, 1997. -с. 218.

ЛІТЕРАТУРА

про життя і науково-педагогічну діяльність М.Вегеша

1. Августин Волошин. Твори. — Ужгород, 1995.- С.391.
2. Анталовський В., Анталовський І. Історики про нашу історію // Верховина. — 1996.-10 серп.
3. Анталовський В., Анталовський І. У пошуках історичної достовірності. Микола Вегеш — володар премії ім. академіка Івана Крип'якевича // Верховина. — 1996.- 23 лист.
4. Басараб М. Про діяльність “Карпатського братства” // Ужгородський міськвиконком і громадські організації: перспективи співпраці. Матеріали до зустрічі за круглим столом. — Ужгород, 1997.- С. 36.
5. Беднарджова Т. Августин Волошин — державний діяч, педагог-мислитель. Львів, 1995.-С. 12,13.
6. В боротьбі за свободу України // Клич. — 1996.- жов.
7. Віднянський С.В. Українське питання в міжвоєнній Чехословаччині. Автореферат дис. ...доктора іст. наук. — Кила, 1997.- С. 18.
8. Вигодванець Н. Петро Могила — два ювілеї // Новини Закарпаття. — 1997.- 4 січ.
9. Вуянко М. Українські національні історичні школи // Поліття. — 1996.- № 33, 34.
10. Гаврилів Б., Турияниця В. Премія ужгородському історичному // Ужгородський університет. — 1996.-12 лист.
11. Гранчак І.М. Окупація Карпатської України військами Угорщини в березні 1939 року // Карпатика. — Вип. 3.- Ужгород, 1996.- С. 71, 72, 80, 81.
12. День В.Гренджі-Донського // Твори Василя Гренджі-Донського. — Т. XII. — Вашингтон: Карпатський Союз, 1992.- С. 274.
13. Довганич О. Д. Проблеми історії Закарпаття напередодні та в роки другої світової війни (1938-1945 рр.). Автореферат дис. ...доктора іст. наук. — Ужгород, 1997.-С.6.
14. Гранчак І.М., Довганич О.Д., Сливка В.Ю., Турияниця В.В. Осередок освіти, науки, культури. Ужгородському державному університету 50 років. — Ужгород, 1995.- С. 96, 97, 168.
15. Задорожний В.Є., Мельник В.П. Кафедра історії України. 1976-1995. (Вступне слово) // Минуле і сучасне України. Збірник студентських робіт. Другий випуск. Молодь — Україні (Наукові записки молодих учених Ужгородського державного університету). — Т.8.-Ужгород, 1995.- С. 5, 7, 8.
16. Звернення УГКС ім. А. Шептицького та Комітету захисту УГКЦ в

- Закарпатті до науковців, юристів і всіх патріотів краю // Карпатський голос. — 1997.- 30 січ.- 5 лют.
17. Ухвала науково-практичної конференції, присвяченої 56-ій річниці Карпатської Січі // Карпатська Січ. — Ужгород, 1996.- С. 253.
18. Красняник М. На батьківщині поета. До 94-ої річниці від дня народження Василя Гренджі-Донського // Твори Василя Гренджі-Донського. — Т. XII. — Вашингтон, 1992.- С. 271 - 273.
19. Красняник М. Присвячено славному поетові // Там само.- С.273.
20. Краща монографія року // Ужгородський університет. — 1995.- 18 жов.
21. Кращий навчально-методичний посібник року // Там само. — 1996.- 12 лист.
22. Лемак В.В. Закарпаття у державно-правовій системі Чехословацької республіки (1919-1939 рр.). Автореферат дис. ...канд. юридичних наук.— Київ, 1996.- С.8.
23. Логойда М. Ювілею Карпатської України присвячено // Голос Верховини. — 1994.- 22 берез.
24. Марина В. Він вірить у національну свідомість закарпатців // Карпатська Україна. — 1994.-17 лют.
25. Маханець В., Селянський Я. Уславлено співця карпатських полонин // Верховина. — 1997.- 3 трав.
26. Мушинка М. Лицар волі. Життя і політично-громадська діяльність Степана Клочурака. — Ужгород, 1995.- С. 4.
27. Нариси історії Закарпаття. — Т.ІІ (1918-1945). — Ужгород, 1995.- С. 344, 347, 348, 459.
28. Нові книги наших викладачів // Ужгородський університет. — 1996.- 20 верес.
29. Пагіря В. Гортаючи новини Закарпаття // Новини Закарпаття. — 1995.- 21 груд.
30. Плоскіна В., Турянця В. Відзначення ювілею Михайла Грушевського в Будапешті // Новини Закарпаття. — 1997.-6 лют.
31. Попович О. Повертається Василь Гренджа-Донський // Радянська Верховина. — 1991.- 23 лют.; теж саме: Твори Василя Гренджі-Донського Т. XII.-Вашингтон, 1992.- С.266.
32. Ряшко М. У Будапешті вшанували Грушевського // Орбіта-логос. — 1996.-19 груд.
33. Ситник О. Наукова сесія УІТ в Ужгородському університеті // Український історик. Тридцятиліття Україського Історичного Товариства. 1965 - 1995.- 1995.-№1-4 (124-127).-С.355.
34. Субота І. Верховинський соловейко (вшанування пам'яті видатного українського поета і письменника В.Гренджі-Донського) // Твори Василя

- Гренджі-Донського. — Т.ХІІ. — Вашингтон, 1992.- С. 276-277.
35. Туряниця В.В. Науковець, педагог, людина (Науково-педагогічна і культурно-освітня діяльність доцента Ужгородського державного університету Миколи Миколайовича Вегеша). — Ужгород, 1995.- 27 с.
36. Фединишинець В. Я есьм вечний русин. — Ужгород, 1995. С. 91.
37. Фединишинець В. На зворотному шляху до нас // Верховина. — 1997.- 8 берез.
38. Фединишинець В. Микола — син Миколи // Верховина. — 1997.-21 трав.
39. Фединишинець В. Прийшов поет... (Коротке рекомендаційне слово) //Лазір Я. Гератикорпус Аренаріус (Перекотиполе). Вірші. — Ужгород: Патент, 1996.- С. 6.
40. Фединишинець В. Зріст Миколи Вегеша — історика. Нарис. — Ужгород, 1997.-24 с.
41. Хланта І.В. Літературне Закарпаття у ХХ столітті. Бібліографічний покажчик. — Ужгород, 1995.- С. 130, 131, 918.
42. Худаніч В. Історіографія Карпатської України // Проблеми української історіографії. Матеріали Всеукраїнської наукової конференції, присвяченої 30-річчю Українського Історичного Товариства і журналу “Український історик”. 2 березня 1996. Мукачєво: Елара, 1996.- С. 95-96.
43. Щиро дякуємо, наші активні дописувачі // Новини Закарпаття. —1996.- 28 груд.
44. Вуянко М. Прикарпатська історична школа академіка Володимира Грабовецького. — Івано-Франківськ, 1997. -с. 10, 13, 14.
45. Фединишинець В. Зріст Миколи Вегеша — історика //Верховина. — 1997. 26, 29 лист.
46. Кращий підручник року //Ужгородський університет. — 1997. 29 груд.
47. Бабічин Ю. Районці бути крашою //Верховина. — 1997. 26 лист.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ

1. Америка (Філадельфія, США)
2. Визвольний шлях (Лондон, Великобританія)
3. Вісті Ужгородщини (Ужгород)
4. Голос Верховини (Воловець)
5. Голос Нації (Львів)
6. Дзвін (Львів)
7. За вільну Україну (Львів)
8. Закарпатська правда (Ужгород)
9. За незалежність (Івано-Франківськ)
10. Заповіт (Тернопіль)
11. Карпатська Зірка (Великий Березний)
12. Карпатська Україна (Ужгород)
13. Карпатський край (Ужгород)
14. Молодь Закарпаття (Молодь Закарпаття — реформа) (Ужгород)
15. Народне слово (Перечин)
16. Наука і суспільство (Київ)
17. Новий шлях (Торонто, Канада)
18. Новини Закарпаття (Ужгород)
19. Орбіта (Орбіта-логос) (Ужгород)
20. Радянська Верховина (Верховина) (Міжгір'я)
21. Ріо-інформ (Ужгород)
22. Срібна земля (Ужгород)
23. Срібна земля-фест (Ужгород)
24. Сучасність (Київ)
25. Ужгородський університет (Ужгород)
26. Україна і світ (Торонто, Канада)
27. Український історичний журнал (Київ)

КОРОТКІ ВІДОМОСТІ ПРО СПІВАВТОРІВ

Белень Василь — член Спілки журналістів України

Бендзар Богдан — кандидат філологічних наук, доцент, завідувачий кафедрою французької мови і зарубіжної літератури УжДУ

Боднар Володимир — кандидат філософських наук, доцент, завідувачий кафедрою політології УжДУ

Віднянський Степан — доктор історичних наук, старший науковий співробітник інституту історії НАН (Київ)

Ганчин Василь — кандидат історичних наук, доцент Ужгородського державного університету (помер в 1997 р.)

Гомоннай Василь — доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки і психології УжДУ

Данилюк Дмитро — доктор історичних наук, професор кафедри історії України УжДУ

Делеган Василь — кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України УжДУ

Задорожний Володимир — доктор історичних наук, професор, завідувачий кафедри історії України УжДУ

Зиморя Микола — доктор філологічних наук, професор кафедри іноземних мов УжДУ

Ікавчук Лілія — випускниця історичного факультету УжДУ

Ілько Василь — доктор історичних наук, професор кафедри нової і новітньої історії та історіографії УжДУ

Клованич Іван — вчитель Синевирської СШ (Міжгірський район)

Кляп Мар'яна — директор Ужгородської СШ № 1

Козак Богдан — викладач Прикарпатського університету ім. В. Стефаника

Король Іван — доктор історичних наук, професор кафедри нової і новітньої історії та історіографії УжДУ

Малець Олександр — аспірант кафедри історії стародавнього світу і середніх віків УжДУ

Марина Василь — кандидат історичних наук, старший науковий співробітник НДІ Карпатознавства УжДУ

Мельник Василь — кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України УжДУ

Мищанин Василь — аспірант кафедри історії України УжДУ

Мокрянин Іван — член Спілки журналістів України

Олашин Микола — кандидат історичних наук, доцент кафедри нової і новітньої історії та історіографії УжДУ

Опіярі Василь — кандидат історичних наук, проректор УжДУ

Орос Олександр — кандидат технічних наук, голова Закарпатської організації УКРП

Пальок Василь — кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України УжДУ

Петрище Петре — помічник голови Закарпатської обласної державної адміністрації

Попович Валерій — вчитель Синевирської СШ (Міжгірський район)

Пилипчинець Василь — член Спілки журналістів України

Писар Михайло — аспірант кафедри історії України УжДУ

Ситник Олександр — кандидат історичних наук (Мукачево)

Турянця Василь — кандидат філологічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології УжДУ, член Спілки журналістів України, лауреат премії ім. В.Гренджі-Донського

Федака Сергій — кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України УжДУ

Фенич Володимир — кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України УжДУ

Худанич Василь — доктор історичних наук, професор кафедри політології УжДУ

Чаварга Іван — кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України УжДУ

Чепара Василь — вчитель Міжгірського ПТУ № 12

Горват Любов — аспірантка кафедри історії України УжДУ

Гиря Володимир — викладач кафедри політології УжДУ.

ЗМІСТ

Фединишинець В. Зріст Миколи Вегеша-історика	3
Бібліографія праць Миколи Вегеша. Окремі видання	13
Статті, рецензії, інтерв'ю, звернення.....	16
Редаговані праці.....	36
Література про життя і науково-педагогічну діяльність М. Вегеша.....	37
Список використаних періодичних видань.....	40
Короткі відомості про співавторів.....	41

В. Фединишинець
МИКОЛА МИКОЛАЙОВИЧ ВЕГЕШ
Бібліографічний покажчик

Здано до склад. 19.11.97 р. Підписано до друку 06.12.97 р.
Формат 60x84/16. Папір книжково-журн. Гарнітура Таймс.
Друк офсетний. Умовн. друк. арк. 3,9. Облік.-вид. арк. 4,1.
Замовлення № 2. Наклад 100.

*Віддруковано ТОВ "Колір прінт"
м. Ужгород, вул. Капітульна, 18.*

